

Härryda kommun

kommun@harryda.se

2020-03-31

1 (24)

Dnr-SI 2019:9537

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Landvetterskolan 6-9 A-C i Härryda kommun

Inledning

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå, men under andra omständigheter, menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Landvetterskolan 6-9 A-C avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Landvetterskolan 6-9 A-C i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver, inom ramen för värdegrundsarbetet, leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna använder sig av varierade metoder för planering och utvärdering tillsammans med eleverna och låta elevernas synpunkter påverka genomförandet.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att skolans samlade arbete med studiero intensifieras så att elevernas utbildning präglas av studiero

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärares samlade bedömningar i syfte att säkerställa att det sker en likvärdig betygssättning på skolan samt att lärare gör bedömningar på ett likvärdigt sätt.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 29 november 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:9537) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömning är att rektorn leder skolans arbete med utveckling men behöver göra en fördjupad analys av resultat i syfte att finna bakomliggande orsaker till de variationer som förekommer. Rektorn har skapat en organisation med förutsättningar för att kunskapsutveckling och lärande ska stå i centrum. Emellertid behöver rektorn tydligare leda och styra det pedagogiska arbetet så att ett faktiskt arbete också sker i olika forum samt att arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare. Rektorn följer visserligen upp hur lärarna arbetar med värdegrundsuppdraget i sin helhet men ger ingen ledning eller styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete.

Rektorn följer upp olika resultat men behöver utveckla analysarbetet

Granskningen visar att rektorn skapar sig en grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp många olika resultat och analysera vissa av dem. Därtill ser rektorn till att följa upp hur undervisningen genomförs och hur väl den fungerar. I de fall en analys av resultat sker, låter rektorn denna ligga till grund för utvecklingsåtgärder. I de intervjuer som genomförts med rektorn och med personal framkommer flera exempel på resultat som följs upp - betyg, resultat på nationella prov, frånvaro, trygghet, trivsel och studiero. Enligt lärarna får de särskilda frågor av rektorn som de ska diskutera i samband med resultatuppföljning vid läsårets slut. Bland annat har de pratat om korrelation mellan betyg på nationella prov och terminsbetyg och inom vilka delar av de nationella proven som det är låga resultat. De säger vidare att det som framkommit vid analystillfället ligger till grund för olika insatser som genomförs och att rektorn följer upp arbetet med dessa löpande under året, exempelvis på arbetsplatsträffar. Såväl lärare som rektorn menar dock att det inte görs en analys av alla resultat som sammanställs. Som exempel kan nämnas att kunskapsresultat redovisas uppdelat för flickor och pojkar och att de har identifierat vissa skillnader i dessa resultat men inte gjort någon analys.

Rektorn skaffar sig information om undervisningens genomförande på fler olika sätt – i samtal med lärare, genom att ta del av protokoll från lärarnas möten och lärarnas dokumentation i skolans digitala plattform men också genom lektionsbesök. Emellertid menar lärarna att rektorn främst besöker klasser där det framkommit signaler om att det inte fungerar. Enligt rektorn finns det behov av att utveckla flera delar av undervisningens genomförande, se en närmre beskrivning av det under området *Undervisning*. I dokumentation som inkommit inför granskningen beskriver rektorn att de har genomfört insatser i syfte att förbättra undervisningen. Bland annat att lärare fått tydliga direktiv gällande lektionsstruktur. Lärarna säger att rektorn är en pedagogisk ledare som stöttar dem vid behov och ser till att de också hjälper och stöttar varandra i svårigheter som uppstår.

Rektorn följer upp hur lärarna arbetar med värdegrundsuppdraget som helhet i sin undervisning genom att ställa riktade frågor till dem i olika mötesforum. Enligt rektorn har uppföljningar visat att lärarna arbetar olika mycket med värdegrundsuppdraget. Mot bakgrund av det har rektorn samtalat med lärarna om värdegrundsuppdraget. Rektorn poängterar att de visserligen har särskilda dagar som de ägnar åt värdegrundsfrågor men att det finns en förväntan att lärarna ska låta värdegrundsuppdraget ingå som en naturlig del i undervisningen.

Det saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr ett aktivt och medvetet arbete för att främja elevers lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. I intervju med rektorn framgår att det inte finns någon plan för skolans jämställdhetsarbete och inte heller något särskilt arbete som rektorn leder och styr relaterat till jämställdhetsuppdraget. Rektorn berättar att de genom uppföljningar sett att det finns skillnader i resultat mellan flickor och pojkar. Bland annat att pojkarnas resultat är lägre än flickornas i samtliga årskurser men att måluppfyllelsen för pojkar är högre än för flickor i idrott och hälsa. Rektorn uppger att hen tror att de behöver arbeta med lärares förväntningar på flickor och pojkar men att det inte finns något sådant arbete i dag.

Rektorn behöver i större utsträckning leda det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn visserligen skapat en organisation som underlättar för lärare att samverka och kommunicera om arbets- och förhållningssätt men att dessa forum inte fullt ut nyttjas på ett ändamålsenligt sätt och att det skiljer sig åt i hur lärare agerar. Intervjuer och dokumentation som inkommit inför granskningen visar att det finns flera olika forum som ger lärare förutsättningar att samverka. Bland annat träffas lärarna varje vecka i årskursbaserade arbetslag där syftet är att samverka kring gemensamma elever och planera tillsammans. Rektorn har utsett så kallade samordnare som fungerar som en länk mellan respektive arbetslag och rektorn. Enligt rektorn och lärarna finns det goda organisatoriska förutsättningar för ett kollegialt lärande emellan. Dock är befintlig organisation ganska ny och lärarna säger att de behöver utvärdera den för att identifiera styrkor och svagheter med den. Enligt lärarna behöver de mer tid för kollegialt lärande och samplanering i ämnen och mindre tid till praktiska och organisatoriska frågor, så som hur de ska organisera genomförandet av nationella prov. Lärarna efterfrågar samverkan där de bland annat kan få möjlighet att identifiera elevernas svårigheter och utmaningar för att bättre kunna anpassa undervisningen utifrån deras behov. Enligt rektorn pågår ett arbete för tydligare styrning av innehållet på olika möten och vad som ska diskuteras på dessa. Detta

eftersom det visat sig att arbetet fungerar olika bra i olika arbetslag och forum men också för att lyfta diskussioner från individ- till organisationsnivå och fokusera på elevernas lärande och utveckling av undervisningen.

Rektorn ser inom ramen för sitt ledningsuppdrag till att det finns arbets- och förhållningssätt på skolan men behöver arbeta mer med att de också ska tillämpas av lärarna. Rektorn ser till att obehöriga lärare får en planerad introduktion, det görs med stöd av den kommungemensamma rutin som ska följas. Rektorn ser till att regelbundet gå igenom rutiner för olika arbetsprocesser på skolan, bland annat hur frånvaro rapporteras, hur arbetet för att motverka kränkande behandling ska genomföras och hur elevernas kunskapsutveckling ska dokumenteras. Dock visar granskningen att lärarna inte alltid tillämpar de arbets- och förhållningssätt som gäller, se mer om det under avsnittet som handlar om *Trygghet och studiero*. Enligt lärare är det tydligt vilka roller som finns och oftast också vilket uppdraget för dessa är. Rektorns uppfattning är däremot att de behöver förtydliga uppdragen för samordnare, förstelärare och andra funktioner och roller på skolan eftersom det inte är tillräckligt tydligt idag.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver, inom ramen för värdegrundsarbetet, leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Av granskningen framgår att rektorn har identifierat variationer i resultat mellan flickor och pojkar men trots detta inte gjort någon analys eller ställt dessa i relation till genomförande och förutsättningar i undervisningen. Inte heller finns det någon plan för hur skolan ska arbeta med jämställdhetsuppdraget.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Vidare framgår att skolan har ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn inleder ett arbete för att skapa ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Ett sådant arbete kan exempelvis handla om att skapa tillvägagångssätt som regelbundet följs upp och omprövas för att på ett effektivt sätt motverka traditionella könsmönster. Det kan bland annat vara att

rektorn styr och leder ett arbete för att skapa medvetenhet om hur flickor och pojkar bemöts utifrån krav och förväntningar och där lärare utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär. Vidare kan ett strategiskt jämställdhetsarbete handla om att organisera och systematisera arbetet med att följa upp att alla lärare, i alla ämnen, arbetar med ett jämställdhetsperspektiv i sin undervisning. Arbetet kan också röra sig om att alltid göra en jämställdhetsanalys vid uppföljningar av verksamheten. Exempelvis hur kunskapsresultaten ser ut för pojkar och flickor, om det finns könsmönster i anmälan om kränkande behandling eller i uppföljning av resultat av trygghetsenkäter men också hur studie- och yrkesorientering fungerar ur ett perspektiv att motverka traditionella könsmönster etc. Detta så att könsmönster kan uppmärksammas och nödvändiga åtgärder kan vidtas.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Sammanfattande motivering till bedömning är att det finns såväl styrkor som svagheter i undervisningen eftersom lärarna i olika utsträckning tar aktivt ansvar för att leda och styra arbets- och lärprocesser i undervisningen. Det innebär att det i vissa fall saknas en tydlig struktur och/eller en anpassning av undervisningen utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar. Dessutom är elevernas delaktighet i undervisningen ringa. Trots att Skolinspektionen valt att bara lyfta fram ett utvecklingsområde är det av största vikt att skolan arbetar med att utveckla även andra delar som det framkommit svagheter inom. Detta för att skapa förutsättningar för eleverna att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Undervisningen behöver organiseras och genomföras så att den är strukturerad, varierad och innebär ett aktivt lärarstöd, oavsett vilken lärare som undervisar

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och varierad i vissa ämnen men inte alla. Detta eftersom lärare i varierad grad tar ansvar för att aktivt leda och styra

arbetsprocesserna i undervisningen. För eleverna innebär detta en otydlighet i vad de förväntas lära sig och utveckla. I intervju med såväl elever som rektorn framgår att det finns en variation i hur väl lärare strukturerar och varierar undervisningen. I intervju med eleverna beskriver de undervisning där lärare har en tydlig uppstart på lektionen och förklarar för dem så att de förstår vad och varför de ska lära sig. De berättar om lärare som varierar både arbetsformer och arbetssätt på ett sätt så att de blir motiverade att lära sig. Under de lektioner Skolinspektionen besökte vid granskningen gavs exempel på undervisning där läraren inledde lektionen genom att förankra innehållet i något eleverna kände till från tidigare undervisning. Under de observerade lektionerna ges också exempel på varierade arbetsformer under samma lektion. Emellertid ger eleverna under intervju också exempel på undervisning som saknar tillräcklig variation, stöd för att förstå och där det är otydligt vad de förväntas lära sig. Eleverna berättar att vissa lärare bara startar lektionen med att sätta igång en film eller med att dela ut uppgifter utan att ge någon introduktion eller instruktion till uppgifterna. Enligt eleverna händer det ganska ofta att det är så i vissa ämnen. I något ämne saknas helt variation. Eleverna berättar att de får arbeta i en arbetsbok varje lektion i ett ämne och att det varit så under flera terminer. Lärarna som intervjuats ger flera exempel på hur de gör för att variera undervisningen och för att den ska vara intressant för eleverna. Som exempel nämner de grupparbete, enskilt arbete, skriva/läsa faktatext, laboration. Några lärare pratar mer återkommande om mål och syfte medan andra gör det inlednings- och avslutningsvis i ett arbetsområde.

Enligt rektorn har de identifierat behov av att utveckla arbetet med lektionsstruktur eftersom det framkommit att det skiljer sig åt hur väl lärare arbetar med detta. Enligt rektorn finns det förutsättningar för ett kollegialt lärande kring undervisningen i de samverkansforum som lärarna har men säger samtidigt att tiden lärarna har till förfogande inte fullt ut nyttjas på det sättet ännu. Under de observerade lektionerna verkade undervisningens struktur vara bekant för eleverna och vissa strategier återkom, som till exempel att läraren räknar ned för att få elevernas uppmärksamhet. Dock noterades ingen gemensam lektionsstruktur, förutom att det på några av lektionerna stod på tavlan vad lektionen skulle innehålla och i vilken ordning arbetet skulle ske.

Undervisningen i samtliga ämnen behöver utgå från elevernas olika behov och förutsättningar

Granskningen visar att eleverna som har kommit långt i sin kunskapsutveckling inte får den ledning och stimulans som de har rätt till. I flera intervjuer framgår att det skiljer sig åt i lärarnas arbete med att anpassa undervisningen utifrån elevernas olika behov och förutsättningar. Eleverna uppger att det skiljer sig åt mellan ämnen när det gäller

möjligheten att få mer utmanande och svårare uppgifter. I vissa ämnen finns det extrauppgifter med ökad svårighetsgrad eller öppna uppgifter där de kan utveckla och fördjupa sig för att nå längre i sitt lärande. I andra ämnen gör eleverna företrädesvis samma uppgifter oavsett kunskapsnivå och där behöver eleverna också själva uppmärksamma läraren på om de behöver hjälp för att de har svårt i arbetet eller för att de har kommit långt och behöver andra uppgifter av den anledningen. Enligt elevernas uppfattning är extrauppgifterna främst till för att sysselsätta dem så att de inte börjar göra annat och inte för att stimulera dem att nå längre. Elevernas uppfattning är att skolan främst hjälper elever som inte når betyget E och att de som når kunskapskraven som minst ska uppnås är lämnade åt att själva ta reda på vad som krävs för att nå längre och att söka mer utmanande uppgifter. Några elever är dock tveksamma till om elever som har det svårt får den hjälp de behöver. I rektorsintervjun framgår att det finns en variation i lärarnas arbete med att stimulera och motivera eleverna. Enligt rektorn relaterar variationen i detta arbete till det utvecklingsbehov rektorn identifierat avseende lektionsstruktur. När lärarna beskriver hur de arbetar för att individanpassa undervisningen berättar de bland annat att det finns grunduppgifter som alla elever inledningsvis gör men att det därefter finns extrauppgifter för fördjupning, att de har tillgång till inläsningstjänst och att eleverna får möjlighet att redovisa på olika sätt. Enligt lärarna vill de ha mer diskussioner och ställa mer utmanande frågor till eleverna som har kommit långt i sin kunskapsutveckling men menar att det inte görs idag för att det inte finns tid för det, bland annat utifrån att det i vissa fall är stora grupper och många elever med olika behov. Lärarna säger att eleverna som inte når kunskapskraven eller som inte har kommit så långt i sin kunskapsutveckling är i fokus för arbetet med att individanpassa undervisningen och att eleverna som har nått långt lämnas att klara sig på egen hand i arbetet. De säger att de ser behov av ett kollegialt lärande gällande individanpassning för att det inte sker i tillräcklig utsträckning i nuläget.

Elevernas delaktighet i undervisningen behöver öka

Granskningen visar att eleverna inte får tillräckliga möjligheter att vara delaktiga i undervisningen. I intervju med rektorn framgår att det varierar mellan lärare i vilken utsträckning de låter eleverna vara delaktiga i planering av undervisningen. Enligt rektorn finns det lärare som aktivt och medvetet arbetar för att eleverna ska vara delaktiga. De lärarna genomför utvärderingar av undervisningen tillsammans med eleverna och låter synpunkter som framkommer ligga till grund för planering och genomförande av kommande undervisning. Andra lärare planerar däremot helt på egen hand utan att involvera eleverna. Rektorn berättar att elevernas delaktighet, liksom strukturerad undervisning och individanpassning, är ett utvecklingsområde som de identifierat. Även elevhälsan menar att de inte arbetar med elevernas delaktighet i

planering, genomförande och uppföljning av undervisningen men att de däremot ser till att eleverna är delaktiga i arbetet som sker på individnivå, i elevärenden.

Enligt lärarna kan eleverna få välja om de ska skriva för hand eller på datorn, hur de vill redovisa, välja mellan två olika alternativ som läraren tagit fram och presenterar för dem och om de vill göra mer eller mindre omfattande prov. Inom ett läsprojekt de arbetar med har eleverna varit mer delaktiga säger lärarna. I projektet har de fått välja tema, vilken bok de ska läsa, om och när de vill diskutera böckerna. När lärarna ska beskriva hur de låter eleverna vara med och utvärdera undervisningen ger de som exempel att eleverna får diskutera de arbetsområden som de arbetat med under terminen vid terminens slut. De säger vidare att elevernas synpunkter kan komma fram när de knyter an till föregående arbetsområde i samband med uppstarten av ett nytt. En lärare anser att det är lätt att göra eleverna delaktiga och låta deras åsikter påverka planering och genomförande av undervisningen i det ämne läraren själv undervisar i. Enligt lärarna har eleverna uttryckt att de inte är delaktiga vilket föranlett kollegiala diskussioner som resulterat i att lärarna fört samtal med eleverna om på vilket sätt och vid vilka tillfällen de kan vara delaktiga.

I intervju med elever framgår att de sällan är delaktiga i undervisningen. Enligt eleverna är det bara i enstaka ämnen eller vid enstaka tillfällen som det sker. Som exempel på möjligheter att påverka undervisningen uppger eleverna att de kan få välja att skriva på datorn eller på papper och i vissa fall även hur de ska redovisa. I övrigt är de inte delaktiga i undervisningen gällande vare sig planering, genomförande eller utvärdering. Enligt eleverna efterfrågar inte lärarna deras åsikter mer än i något enstaka ämne där de också anser att de är delaktiga.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna använder sig av varierade metoder för planering och utvärdering tillsammans med eleverna och låta elevernas synpunkter påverka genomförandet.

Granskningen visar att det varierar i vilken utsträckning undervisningen bedrivs i demokratiska arbetsformer. Därmed stödjer skolan inte samtliga elevers förmåga och vilja att ta ett personligt ansvar. Variationen innebär också att alla elever inte får lika förutsättningar att vara en aktiv och accepterad del av ett sammanhang där de tillsammans med andra får en möjlighet till inflytande, att bli lyssnad till och att förbereda sig för att aktivt delta i samhällslivet.

Enligt läroplan för grundskolan ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktiga omfatta alla elever. Eleverna ska ges inflytande över utbildningen och fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Det är inte tillräckligt att bara förmedla kunskap om demokratiska rättigheter i undervisningen utan den ska också bedrivas i demokratiska former och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Mot bakgrund av det rekommenderar Skolinspektionen rektorn att tillsammans med lärarna inleda ett utvecklingsarbete med elevernas delaktighet i undervisningen. För att elevers delaktighet och inflytande i skolan ska bli en realitet bör lärare involvera elever på ett konkret sätt och det gäller i alla ämnen. Lärarna behöver möjliggöra för eleverna att medverka i planering och utvärdering av undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Eftersom inflytandet ska vara påtagligt, det vill säga tydligt för eleverna, räcker det inte att läraren själv planerar undervisningen, med hänsyn till elevernas intressen och tidigare erfarenheter. Detta kan ses som ett indirekt elevinflytande, men för att inflytandet ska vara äkta behöver eleverna stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner. Elevers delaktighet och inflytande över undervisningen kan också innebära olika grad av aktivitet från elevernas sida och behöver givetvis också skilja beroende på elevernas ålder och mognad. Det kan vara allt ifrån att undervisningens innehåll präglas av elevernas erfarenheter till att eleverna är med och styr sin egen kunskapsutveckling utifrån uppsatta mål med hjälp av lärarens handledning och utmaningar. Den konkreta utformningen av vad inflytandet omfattar måste få variera, bland annat beroende på elevernas ålder. Det finns ingen motsättning mellan elevers rätt till inflytande och att rektorn har ansvaret för det pedagogiska arbetet eller att lärare har ansvaret för undervisningen. Det ligger i deras respektive uppdrag att bedriva verksamheten så att eleverna ges inflytande.¹ Även om det alltså inte ska ses som givet exakt vad eleverna ska få inflytande över, är det givet att inflytandet ska vara reellt. Med det avses att det ska vara ett verkligt och påtagligt inflytande som genomförs på ett äkta sätt. Det är viktigt att skolan inte enbart ger ett obetydligt eller

¹ Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165)

skenbart inflytande eftersom det riskerar att påverka elevers tilltro till demokrati negativt.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att det finns ett långsiktigt samlat arbete med studiero där eleverna involveras men att det praktiseras i varierad omfattning. Arbetet har gett visst resultat men inte i sådan utsträckning att eleverna kan ägna sig åt skolarbetet utan att bli störda. Därtill arbetar skolan såväl förebyggande som åtgärdande för att elevernas utbildning ska präglas av trygghet. Emellertid visar granskningen att rektorn tydligare behöver leda och styra arbetet så att alla lärare tillämpar ett gemensamt förhållningssätt men också att de genomför beslutade insatser i syfte att förebygga och åtgärda tryggheten för eleverna.

Skolans arbete med studiero är inte tillräckligt

Granskningen visar att elevernas möjligheter att arbeta med uppgifterna som lärarna planerat för utan att de bli störda varierar. Detta trots att skolan har ett samlat och långsiktigt arbete med studiero. Eleverna beskriver att det skiljer sig åt mellan klasser, ämnen och lektioner när det gäller deras möjlighet att arbeta utan att bli störda. I vissa klasser är det vanligtvis studiero medan det inte är det i andra. Som exempel på störande inslag uppger eleverna att vissa gör annat än skolarbetet eller att det är för pratigt för att de ska kunna koncentrera sig på arbetet. I intervju med eleverna framgår att det skiljer sig åt hur lärare agerar för att upprätthålla studiero. Några elever säger att de märker att lärarna tipsar varandra om framgångsfaktorer i undervisningen eftersom de ser att lärarna tar efter varandras förhållningssätt medan andra elever anser att lärarna inte gör särskilt mycket alls.

Intervjuer som genomförts och dokumentation som inkommit inför granskningen visar att skolan sedan en tid tillbaka har studiero som fokusområde. Enligt rektorn grundar sig valet av fokusområde på kartläggningar som visat behov av att arbeta med

studiero. I en sammanfattning av skolans trygghetsenkät framgår att 62 procent av eleverna i årskurs 6 uppgett att de ofta har studiero medan 33 procent har uppgett att de har studiero ibland. Motsvarande resultat i årskurs 8 var 48 respektive 40 procent. Även lektionsobservationer som genomförts under granskningsbesöket visar att det finns en viss variation i studieron.

Rektorn och lärare beskriver att det finns forum där de diskuterar såväl förebyggande som åtgärdande arbete kring studiero. Rektorn berättar att de har noterat att det skiljer åt mellan lärare i arbetet med att strukturera undervisningen och att det också påverkar graden av studiero. Både rektorn och lärare berättar om skolans arbete med att ta fram så kallade ledstjärnor i klasserna. De beskriver att arbetet exempelvis innebär att lärare och elever tar fram och definierar olika ledord för god studiero och trygghet. De berättar vidare att de tagit fram gemensamma ordningsregler för skolan och en åtgärdstrappa som kan användas som stöd i de fall studieron brister. De säger att eleverna är delaktiga i arbetet men att åtgärdstrappan ännu inte är helt klar, då de utifrån elevernas önskan ska ta fram konkreta exempel som beskriver vad de olika stegen i åtgärdstrappan står för. Några elever uppger att de är delaktiga i arbetet med studiero medan andra elever saknar sådan erfarenhet. Såväl lärare som elever säger att det skiljer sig åt huruvida lärare ser till att ordningsregler efterlevs. Bland annat nämns att det skiljer sig åt om lärare låter eleverna ha mobiltelefoner eller inte inne i klassrummet.

Det finns en tydlig organisation gällande arbetet med att skapa en trygg skola men rektorn behöver leda och styra arbetet i större utsträckning

Det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan där såväl personal som elever deltar. Arbetet bedrivs kontinuerligt och bygger på en analys av elevernas trygghet. Dock visar granskningen att det arbete som personalen förväntas göra eller det förhållningssätt som de förväntas ha skiljer sig åt. För att få en nulägesbild av elevernas trygghet använder sig skolan bland annat av trygghetsenkäter och elevsamtal i olika forum så som klassråd, elevråd och mentorstid. Utifrån vad kartläggningar visar görs en analys av elevernas trygghet och insatser vidtas i såväl förebyggande som åtgärdande syfte. Som exempel kan nämnas att de till följd av en analys har ökat vuxennärvaron i korridorer och på raster. Dock uppger eleverna att rastvakterna inte rör sig över skolområdet utan står grupperade och pratar med varandra. I intervjuer framkommer också att lärarnas förhållningssätt skiljer sig åt gällande om eller hur de agerar i uppkomna situationer. Enligt rektorn har detta uppmärksamats och säger att de regelbundet går igenom vilka rutiner som gäller för arbetet, hur de pratar om och med elever och vikten av att alla ska agera i uppkomna situationer. Det finns emellertid inget gemensamt förhållningssätt som alla förväntas

ha utan det är mer allmänt uttalat att alla som upptäcker något ska agera, säger rektorn. Enligt rektorn har de inte följt upp att samtalen de haft med personalen om rutiner och förhållningssätt också har gett effekt.

Ytterligare insatser som görs utifrån en analys av elevernas trygghet är att trygghetsteamet och elevhälsan besöker klasserna för att presenterar sig. Dessutom har mentorstiden utökats för att lärare i större utsträckning ska kunna genomföra gruppstärkande övningar och få bättre förutsättningar att känna av stämningen i gruppen. Det finns också en uttalad förväntan om att alla lärare ska diskutera förhållningssätt, diskrimineringsgrunder och språkbruk med eleverna. Emellertid berättar rektorn att det skiljer sig åt hur lärarna använder mentorstiden och i vilken utsträckning de arbetar med värdegrundsuppdraget. Enligt rektorn pågår ett aktivt och medvetet arbete med att bättre leda och styra innehållet på såväl mentorstid som andra mötesforum lärarna har.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att skolans samlade arbete med studiero intensifieras och att elevernas utbildning präglas av studiero

Granskningen visar att skolan identifierat behov av att arbeta med studiero och att ett sådant arbete också pågår på skolan. Vidare visar granskningen att studieron som sådan, liksom förhållningssätt i arbetet med studiero, trots det varierar i undervisningen. Skolan behöver således intensifiera det samlade arbete med studiero så att elevernas arbetsmiljö möjliggör en så god inläring som möjligt, vilket i sin tur bidrar till elevernas möjlighet att nå kunskapskraven.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Eftersom studiero i undervisningen är en viktig del för elevers lärande och deras möjligheter att nå målen för utbildningen rekommenderar Skolinspektionen att rektorn intensifierar skolans samlade arbete med studiero. Forskning visar att lärarna behöver ha ett tydligt ledarskap i klassrummet och se till att eleverna ägnar sig åt skolarbete under lektionerna. I detta kan ingå att uttrycka tydliga förväntningar, vara en god förebild och att uppmärksamma det önskvärda beteendet hos eleverna. Det förebyggande arbetet handlar också om att lärarna behöver tänka på att deras förmåga att planera, genomföra och utvärdera undervisningen spelar en avgörande

roll för undervisningens genomförande och vad eleverna lär sig.² För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. För att åstadkomma en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero krävs att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektor är lärarnas upplevelse av hur detta arbete fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder, och att arbeta för en sådan där det bedrivs ett gott förebyggande arbete men också att det finns ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.³

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn ger lärarna förutsättningar att regelbundet kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar. Rektorn sammanställer betyg och resultat på nationella prov som ett underlag för analys men har ännu inte använt dessa eller något annat underlag för en fördjupad analys, i syfte att säkerställa likvärdighet i bedömning och betyg.

Granskningen visar att rektorn följer upp elevernas betyg och andra studieresultat kontinuerligt men att dessa inte analyseras i syfte att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg. I intervjuer och dokumentation som inkommit inför granskningen framgår att uppföljning av betyg och andra resultat så som resultat på

² Skolverket (2011b)

³ Skolinspektionen (2016c) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen

nationella prov främst görs för att identifiera elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och för att identifiera utvecklingsbehov i olika ämnen. Rektorn beskriver att de uppmärksammat att det finns variationer i vissa ämnen gällande omdömen och betygssättning men att de ännu inte gjort någon analys av dessa skillnader. Således har rektorn ännu inte kännedom om bakomliggande orsaker och har därmed inte heller kunnat diskutera dessa med lärare eller fattat beslut om några åtgärder. Enligt rektorn är det inga större avvikelser som framkommit men uppger att det finns behov av att göra en djupare analys av betyg och bedömningar i syfte att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg på skolan.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka kring bedömningsfrågor på den egna skolan och mellan skolenheter genom en tydlig mötesstruktur. Däremot menar några lärare att arbetet på den egna skolenheten är begränsat till ämnen där nationella prov genomförs. I övriga ämnen är det enligt dessa lärare upp till var och en av dem att få till en sambedömning, eftersom det inte finns någon avsatt tid för det. Samtidigt säger de att forum finns för samverkan men att de önskar mer tid för arbetet. De samverkansforum som finns med andra skolor inom huvudmannens område genomförs enligt rektorn inför betygssättning och omdömesskrivningar och används för att analysera elevernas kunskapsresultat och måluppfyllelse. Enligt rektorn har lärarna diskuterat kunskapskraven och hur de kan bedöma elevernas prestationer. Lärarna inom och mellan skolenheter tar enligt rektorn också stöd av varandra vid osäkerhet kring bedömning. Rektorn följer arbetet som lärarna gör genom att ta del av protokoll som lärarna är ålagda att föra i de forum som finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärares samlade bedömningar i syfte att säkerställa att det sker en likvärdig betygssättning på skolan samt att lärare gör bedömningar på ett likvärdigt sätt.

Granskningen visar visserligen att rektorn följer upp olika resultat och att vissa avvikelser har identifierats genom en sådan uppföljning. Emellertid görs ingen analys av dessa skillnader för att hitta orsaker och samband. När rektorns analys av lärares omdömen och betygssättning görs i begränsad omfattning föreligger en risk att eleverna bedöms på felaktiga grunder och att felaktiga betyg sätts.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om betyg och betygssättning framgår att rektorn ska följa upp lärares samlade bedömningar, resultat på nationella prov,

lärares omdömen och betyg i olika klasser eller betygssättning mellan flickor och pojkar. Detta i syfte att säkerställa en likvärdig betygssättning på skolan och att lärarna gör bedömningar på ett likvärdigt sätt.

Om det framkommer avvikelser i omdömen och betyg är det viktigt att rektorn undersöker vad avvikelserna kan bero på och att med utgångspunkt i den analysen sätta in och säkerställa att konkreta förbättringsinsatser genomförs. Mot den bakgrunden rekommenderar Skolinspektionen rektorn att, inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, kontinuerligt analysera och följa upp olika lärares samlade omdömen och betyg. Detta för att säkerställa att det vid skolenheten sker en likvärdig betygssättning samt att lärarna gör bedömningar på ett likvärdigt sätt. I rektorns ansvar ingår att undersöka ifall det finns omotiverade avvikelser i betygen inom skolenheten och med utgångspunkt i det fatta beslut om åtgärder för att komma till rätta med dem. I det här sammanhanget är det av stor betydelse att rektorn samtarar med lärarna om det som identifierats och att de tillsammans diskuterar lämpliga åtgärder i syfte att höja bedömningarnas och betygssättningens kvalitet och likvärdighet.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

X Henrietta Adamsson Eryd

Utredare/Föredragande
Signerat av: Henrietta Adamsson Eryd

I handläggningen av ärendet har även Susanne Nordberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 19 och 20 februari 2020. Besöket genomfördes av Henrietta Adamsson Eryd och Susanne Nordberg.

Landvetterskolan 6-9 A-C är en grundskolenhet i Härryda kommun med elever i årskurserna 6 och 8. Läsåret 2019/2020 har enheten 217 elever. Skolenheten leds av en rektor.

Bilaga 3: Formulär för att redovisa vidtagna åtgärder

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning i Landvetterskolan 6-9 A-C i Härryda kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver, inom ramen för värdegrundsarbetet, leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2: Rektorn behöver säkerställa att lärarna använder sig av varierade metoder för planering och utvärdering tillsammans med eleverna och låta elevernas synpunkter påverka genomförandet.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: Rektorn behöver säkerställa att lärarna använder sig av varierade metoder för planering och utvärdering tillsammans med eleverna och låta elevernas synpunkter påverka genomförandet.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver följa upp lärares samlade bedömningar i syfte att säkerställa att det sker en likvärdig betygssättning på skolan samt att lärare gör bedömningar på ett likvärdigt sätt.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: